Félagsmálaráðuneytið

Barnaverndarstofa

STEFNUMARKANDI ÁÆTLUN 2007-2010

Þróun barnaverndar sl. áratug

- Almennt:
  - „Réttur barnsins"; áhrif Barnasamnings Sþ.
  - Barnaverndarlögin 2002
  - Hækkun sjálfræðisaldurs 1998-2000
- Sveitarfélögin:
  - Fækkun nefnda, „fagvæðing", fjölgun úrræða
  - Stórkostleg fjölgun tilkynninga og mála
- Ríkið:
  - Samhæfing og samræming barnaverndarstarfs (BVS)
  - Efling sértækra úrræða (meðferðarúrræði, barnahús)

Útgjaldaþróun í barnavernd

árin 1996-2005

- Útgjöld til barnaverndar á Íslandi:
  - hafa tvöfaldast miðað við heildarútgjöld hins opinbera
  - hafa ríflega þrefaldast miðað við fast verðlag (neysluvísitala)
- Ríki:
  - hlutfallsleg aukning ríflega tvöfaldast eða úr 0.11% í 0.23% af heildarútgjöldum ríkisins
  - hafa nærri þrefaldast miðað við fast verðlag
- Sveitarfélög:
  - hlutfallsl. aukning 32% eða úr 0.97% í 1.29% af heildarútgjöldum
  - hafa aukist um 265% miðað við fast verðlag
- Hlutdeild ríkis í heildarútgjöldum hins opinbera til barnaverndar hefur aukist lítillega að meðaltali, er nú um 30%

Fjármagn til barnaverndar

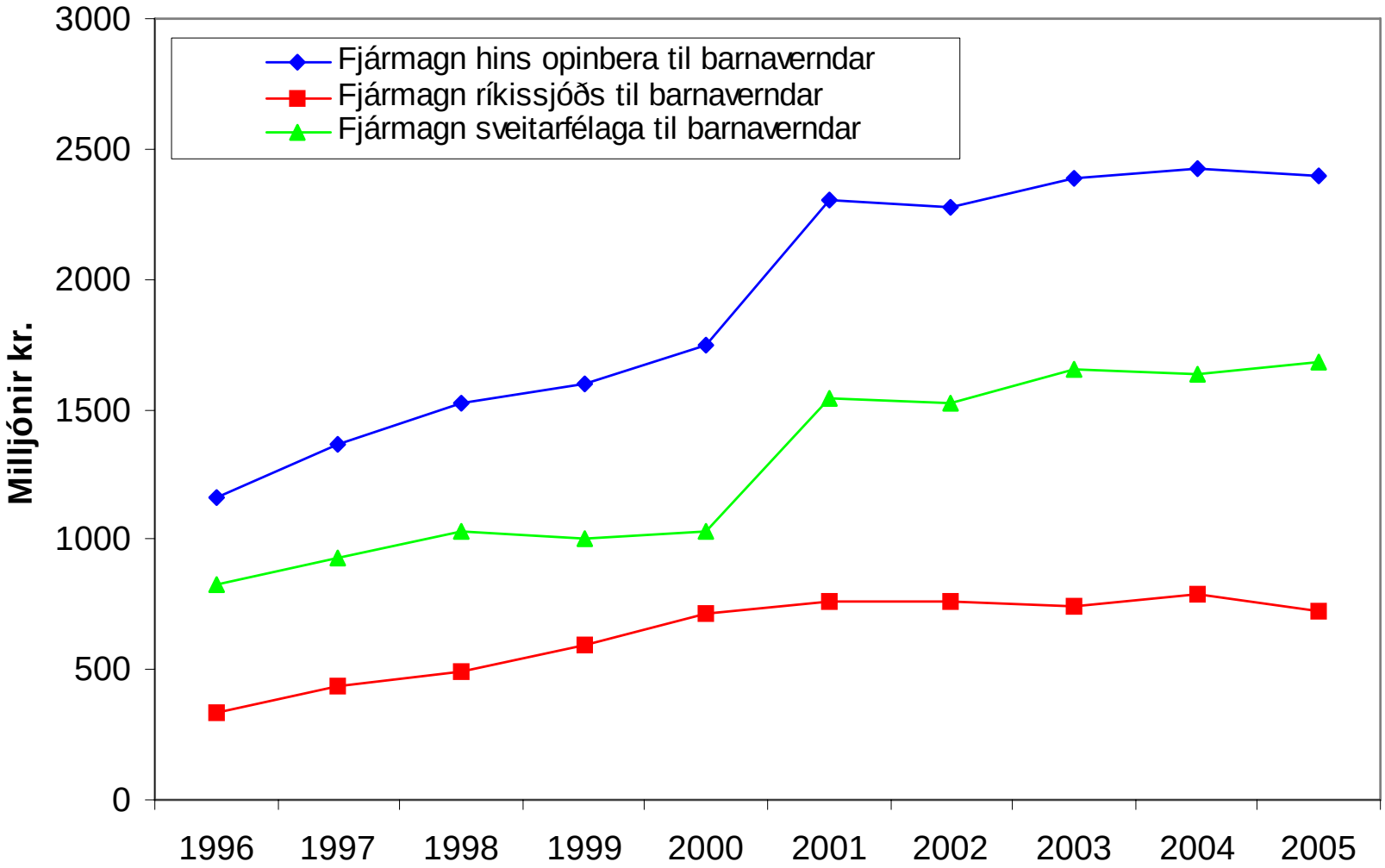

Útgjaldaþróun í barnavernd
árin 1996-2005

- Útgjöld ríkisins hafa lítið sem ekkert aukist að raungildi frá árinu 2001
- Útgjöld sveitarfélag hafa lítið sem ekkert aukist að raungildi frá árinu 2003
- Niðurstaða:
  - stofnun Barnaverndarstofu og hækkun sjálfræðisaldurs hefur haft mest áhrif á útgjaldastig hins opinbera til barnaverndar
  - áhrif nýrra barnaverndarlaga gætir lítið sem ekki
  - fjölgun barnaverndartilkynninga og mála gætir lítið sem ekki

Æviskeið opinberra stofnana

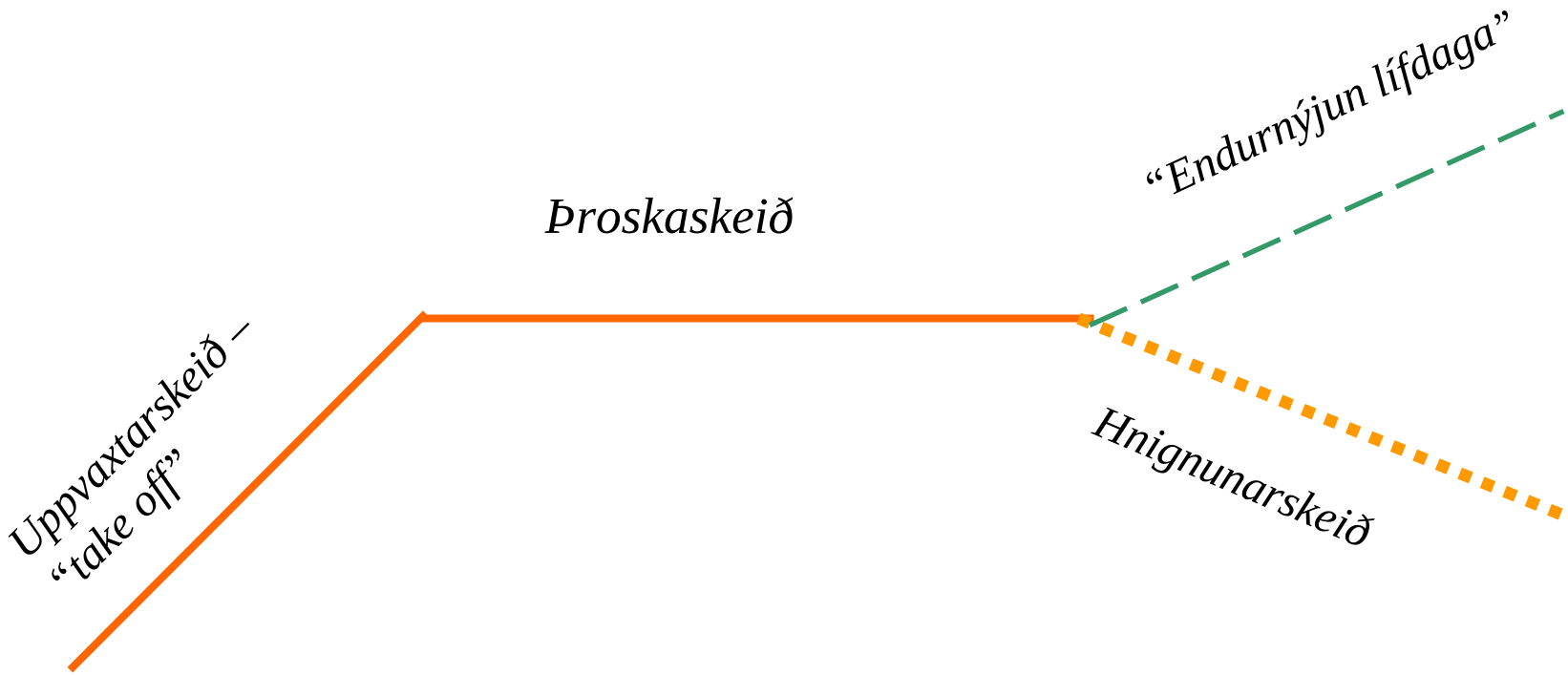

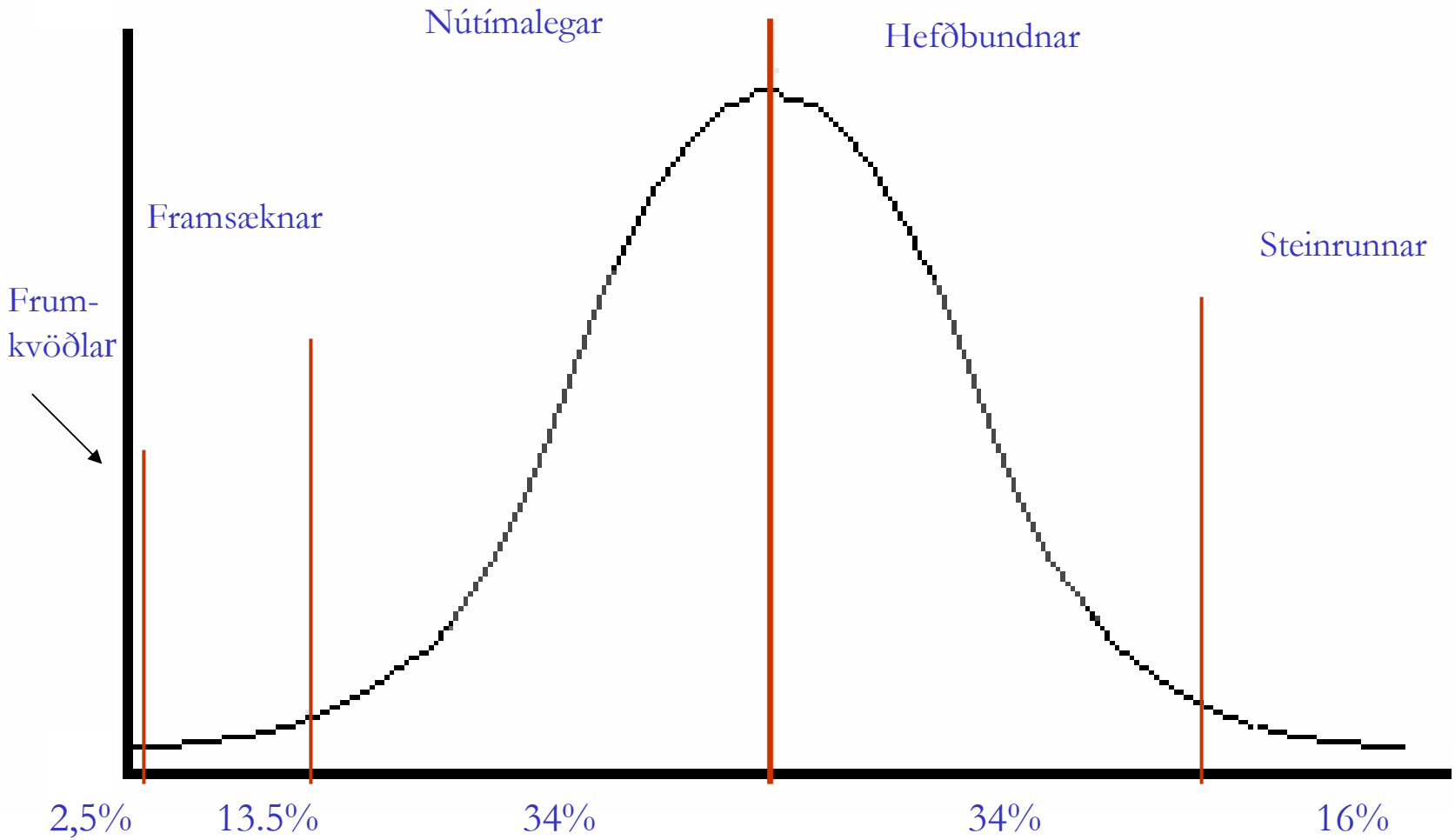
Nútímalegar
Hefðbundnar
Framsæknar
Steinrunnar
Frum-
kvöðlar
2,5%
13.5%
34%
34%
16%

Áherslur

- Stefna og framkvæmdaáætlun í barnavernd
- Stefnumarkandi áætlun Bvs 2005-2008
- Helstu áherslur
  - innleiða og þróa ný úrræði
  - meta árangur úrræða
  - styrkja starf Barnaverndarstofu
  - efla barnavernd á vegum sveitarfélaganna
- Áhersla á markmið – breytingar - árangur

Uppbygging áætlunar

- Meginmarkmið
  - efla barnaverndarstarf á vegum félagsmálaráðuneytsins með tilteknum hætti
  - efla barnaverndarstarf á vegum Barnaverndarstofu með tilteknum hætti
  - efla þjónustu Barnaverndarstofu
  - bæta hæfni, getu og nýtingu starfsfólks Barnaverndarstofu
  - hámarka nýtingu og virðisauka fjármuna

Uppbygging áætlunar frh.

- Starfsmarkmið
  - undir hverju meginmarkmiði
  - fela í sér mælanlegt takmark
  - hverju starfsmarkmiði fylgir mælikvarði á árangur

- Verkefni
  - sérstök verkefni sem stuðla að framgangi áætlunarinnar
  - tilefni/staða og væntanlegur ávinningur
  - framkvæmd og kostnaður
  - staða við lok tímabils

Félagsmálaráðuneytið

- Meginmarkmið
  - að efla barnaverndarstarf á vegum félagsmálaráðuneytisins með því að tryggja hæfilegt fjármagn til málaflokksins, eiga frumkvæði að þróun löggjafar og vinna reglubundið í samstarfi við Barnaverndarstofu að þróun málaflokksins og því að tryggja samráð og samvinnu við önnur ráðuneyti sem sinna málum barna.

- Starfsmarkmið
  - skipa starfshóp til að meta reynsluna af bvl. 80/2002 – tillögur um breytingar f. 1. júní 2008
  - efla og þróa samvinnu milli ráðuneyta
  - samvinna við sveitarfélögin – meta álag í barnaverndarstarfi og starfsmannaþörf – skýrsla um það fyrir árslok 2008

Barnaverndarstofa

- Meginmarkmið
  - að efla barnaverndarstarf á vegum Barnaverndarstofu með því að greina úrlausnarefni á málefnasviðinu, fylgjast með þróun málaflokksins og leggja reglubundið fram tillögur til endurbóta við félagsmálaráðuneytið
  - að efla þjónustu Barnaverndarstofu þannig að hún verði markvissari, aðgengilegri og skjótari og í samræmi við þarfir viðskiptavina á hverjum tíma

Barnaverndarstofa

- Efla barnaverndarstarf=Starfsmarkmið/verkefni
  - fjölga úttektum, athugunum og rannsóknum
  - taka þátt í erlendu samstarfi
    - standa að ráðstefnu NFBO á Íslandi í maí 2008 um vanrækslu
  - auka notkun á heimasíðunni
  - athugun á líkamlegu ofbeldi
  - athugun á fjölda tilkynninga og könnun
  - úrræði vegna þungaðra kvenna

Barnaverndarstofa

- Efla þjónustu=Starfsmarkmið/verkefni
  - tryggja áreiðanlegar og réttar tölulegar upplýsingar um barn
    - samræmd túlkun – samræmd skráning
    - skil á eyðublöðum
    - sískráning

Meðferð og fóstur

- Meðferðarúrræði og ráðstöfun barna utan heimilis
  - Á uppvaxtarskeiði BVS hefur verið lögð áhersla á:
    - Fjölgun meðferðarúrræða og aðlögun rýma að eftirspurn, einkum með uppbyggingu fjölskyldurekinna heimila
    - Eflingu fósturforeldra, m.a. með innleiðingu Pride
    - Áhersla á "hliðvörslu" (gatekeeping)

Ný og breytt viðhorf

- Ný sýn í meðferðarstarfi og ráðstöfun barna utan fjölskyldu
  - Áherslur á meðferðartilboð utan stofnana:
    - Fjölþáttameðferðin MST
    - Eflingu foreldrafærni, s.s. PMT, SOS – Aðgerðaráætlun ríkisstj.
    - Áfram áhersla á að efla fósturúrræði með Pride, SOS og "styrktu fóstri"
    - Fjölþátta meðferðarfóstur (MTFC/TFC)

Meðferð á heimavettvangi

- Fjölþáttameðferðin MST
  - Rannsóknir sýna að árangur meðferðar á stofnunum er oft rýr
  - MST er "meðferðarpakki", greining og kerfisbundin íhlutun í samskiptaferli innan fjölskyldu og milli hennar og félagslegs umhverfis, skóla, jafningjahóps osfrv.
  - Felur í sér þéttar heimsóknir meðferðaraðila sem er aðgengilegur allan sólarhringinn
  - Endurteknar árangursmælingar sýna mun betri útkomu en hefðbundin stofnanadvöl
  - Undirbúningur hafinn - starf hefst í haust

Efling foreldrahæfni

- Foreldrafærniþjálfunin PMT
  - Kerfisbundin íhlutun, sem miðar að því að veita foreldrum þjálfun til að takast á við stjórnlausa hegðun barns
  - Forsenda: hegðun barns lærist af samskiptum við aðra
  - Kjarni aðferðarinnar felst í að nálgast barnið með jákvæðum hætti, skilaboð séu skýr, yfirvegun (stjórn á reiði) og samvinnu við skóla
- Áhersla á foreldrahæfni í Aðgerðaráætlun ríkisstjórnar
  - Tilmæli Evrópuráðsins um aðgerðir til eflingar foreldrahæfni
  - Efling foreldrahæfni: foreldrar fyrsta barns, unglinga og barna með sérþarfir
  - Hlaðborð aðferða: Triple P, SOS osfrv.

Efling fósturúrræða

- Pride
  - Heildstætt mats- og þjálfunarkerfi
  - Hæfnismat og undirbúningsþjálfun fyrir verðandi fósturforeldra
  - Menntun og hæfnisstyrking fyrir starfandi fósturforeldra
  - Fósturforeldrar sem hluti af þverfaglegu teymi
  - Framhaldsnám og frekari þjálfun, t.d. SOS
- Styrkt Fóstur
- Fjölþátta meðferðarfóstur (MTFC/TFC)
  - Beitt er hliðstæðri aðferð og í MST að öðru leyti en því að barnið dvelur hjá fósturfjölskyldu

Stofnanir á krossgötum

- Framtíð langtímameðferðar
  - Minnkandi eftirspurn
  - Styttri dvalartími
  - Þyngri skjólstæðingahópur
- Endalok fjölskyldurekinna meðferðarheimila?
- Tilgátur:
  - Neikvæð fjölmiðlaumræða
  - Ótrú fagfólks á árangur
  - Rangar áherslur í vímuefnameðferð

Breytt stofnanameðferð

- Endurskoðun meðferðarkerfisins
  - Fækkun heimila og efling þeirra
  - Endurskoðun á verkaskiptingu heimila
- Áhrif MST
  - Eftirmeðferð
  - Starfsemi Stuðla, þ.m.t. neyðarvistunar

Bætt gæði

- Gæðastaðlar um vistun barna utan heimilis
  - Fimm stig: umgjörð, aðdragandi, umsjá, lok vistunar og eftirfylgd, árangur
  - Skilgreindir staðlar og viðvörunarljós
- Átak í menntun og þjálfun starfsfólks
  - "Reiðistjórnun" – Art (Agression Replacement Training)
  - Samstarf við Háskóla Íslands
- Kerfisbundnar árangursmælingar (ASEBA)

Barnahús o.fl.

- Evrópusamningur um vernd barna gegn kynferðisofbeldi og kynferðislegri misbeitingu
  - Meðferð gerenda á barnsaldri
  - Efling Barnahúss
- Viðbragðsteymi vegna dauðsfalla barna